

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15294/2022
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Малешевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Дирекција за управљање одузетом имовином, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради предаје ствари и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5874/20 од 10.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5874/20 од 10.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1140/15 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор пресуђене ствари. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му преда у државину двособан стан површине 67,55 м², број стана .., у стамбеној згради у Улици ... бр. ..., у Београду, постојећој на кат. парцели .., лист непокретности .. КО ..., са тужиочевим покретним стварима које се налазе у предметном стану (ближе наведеним у том ставу изреке), те да предметни стан ослободи од својих ствари и лица. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца (основни) којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде вредности пропуштених плодова – закупнине двособног стана, ближе описаног у ставу првом изреке наведене пресуде, за период од октобра 2010. године закључно са октобром 2019. године, исплати појединачне месечне новчане износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до исплате, како је то наведено тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца (евентуални) којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде за коришћење двособног стана ближе описаног у ставу првом изреке наведене пресуде, за период од октобра 2010. године закључно са октобром 2019. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа до

исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати 22.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5874/20 од 10.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 114/15 од 16.07.2020. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке, па је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 45.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 22.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија тужиоца није неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник двособног стана (површине 67,65 м²), ознаке број .., у згради у улици ... број .., у Београду, на кат. парцели .., лист непокретности .. КО ..., у коме су се налазиле његове покретне ствари (ближе наведене у ставу првом изреке првостепене пресуде). У овом стану тужилац је обављао адвокатску делатност. Решењем Вишег суда у Београду Пои бр. 4/10 од 10.07.2010. године (које је постало правноснажно доношењем решења Апелационог суда у Београду Кж1 3887/10 од 29.10.2010. године), од овде тужиоца као окривљеног за кривично дело злоупотреба службеног положаја из чл. 359. став 3. КЗ РС, на основу члана 25. став 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, привремено је одузет наведени стан, до доношења одлуке о захтеву за трајно одузимање имовине, а којом имовином ће управљати Дирекција за управљање одузетом имовином – овде тужена. Тужена Дирекција је дописом бр. 46-00-57/2010-02 од 29.09.2010. године, обавестила тужиоца да ће привремено одузету имовину по решењу Вишег суда у Београду Пои бр. 4/10 од 10.07.2010. године одузети дана 04.10.2010. годне у 10,00 часова, те да је потребно да непокретност испразни од свих лица и ствари. Привремено одузимање имовине спроведено је 04.10.2010. годне (записник Дирекције бр. 46-00-57/2010-02 од 04.10.2020. године). Тужилац је истог дана упутио молбу туженој Дирекцији да му се на основу члана 39. став 3. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, предметни стан остави у његовој државини. Вештачењем преко вештака економско-финансијске струке од 30.04.2018. године, утврђено је да месечна закупнина за наведени стан за период од 04.10.2010. године до дана вештачења износи и то: 500,00 евра (као намештен стан), односно 450,00 евра (као ненамештен), 600,00 евра (као за опремљен пословни простор), односно 540,00 евра (као за неопремљени пословни простор), при чему је динарска противвредност применом средњег курса по месечним износима дата у табели која је саставни део налаза. Према допису Вишег суда у Београду К 787/10 од 09.03.2020.

године, кривични поступак против окривљеног АА и других због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. КЗ РС није правноснажно окончан.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца налазећи да није испуњен услов за враћање тужиоцу предметног стана односно предају у државину тужиоцу и исплату тражених износа (основни и евентуални), применом чланова 37. ставови 1. и 2. и 39. ставови 1. и 2. Закона о основама својинско-правних односа и чланова 154. , 155. и 219. у вези члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. Закључили су да у радњама тужене није било незаконитог или неправилног поступања јер тужена држи и управља предметним станом на основу законских овлашћења сходно одредбама чланова 3. ставови 1. и 2., 21. ставови 1. и 3., 25. ставови 1. и 2., 27., 28. ставови 1. и 3. и 37. став 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 97/08), па нема места примени члана 82. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, 32/13 ... 35/19), јер је поступак привременог одузимања имовине тужиоца био окончан до ступања на снагу тог закона, па није дошло до повреде имовинских права тужиоца. Захтев за предају покретних ствари је одбијен из разлога што тужилац није доказао да су исте биле предмет привременог одузимања имовине, нити да су се налазиле у тужиоцевом стану, а уколико јесу да је био спречен да изврши њихово преузимање, посебно имајући у виду да је био позван да испразни стан пре него што му је привремено одузет, што он није учинио. Те да из записника Дирекције за управљање одузетом имовином од 04.10.2010. године (који је достављен уз тужбу у нечитљивој копији) не произилази да су покретне ствари које су предмет тужбеног захтева, затечене у стану тужиоца приликом преузимања стана, тако да тужилац сноси оговорност што покретне ствари није преузео. Додатно, захтев за предају покретних ствари је одбијен и из разлога што нису индивидуално одређене, пошто осим марке није наведена ни једна друга карактеристика као што је нпр. боја, димензије, модел, фабрички број, нити пак назив аутора уметничких дела, што такав тужбени захтев чини неизвршивим посебно имајући у виду да се у конкретном случају ради о тужби за повраћај ствари из члана 37. Закона о основама својинско-правних односа сходно којем власник тужбом може захтевати од држаоца повраћај само индивидуално одређене ствари, чиме се подразумева да ствари морају бити прецизно одређене. Првостепени суд је оценио као неоснован истакнути приговор пресуђене ствари јер је пред Првом основним судом у Београду у парници П 6292/12 између истих странака вођен поступак због сметања поседа, те је у оквиру тог тужбеног захтева тражено да се успостави пређашње стање и предметни стан врати у државину тужиоцу, тако да не постоји идентитет тужбеног захтева јер је овде тужбено захтев предаја ствари у смислу одредбе члана 37. Закона о основама својинско-правних односа.

По оцени Врховног суда, закључак другостепеног суда заснива се на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању на које је правилно примењено материјално право.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима – ЗОО прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Претпоставка за одговорност је да је орган правног лица поступао незаконито (супротно закону, другом пропису или

општем акту односно пропустио да примени закон, други пропис или општи акт) или неправилно (противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности), чиме се повређују права или интереси неког лица.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно закључили да нису испуњени услови прописани чланом 172. ЗОО за накнаду штете због незаконитог односно неправилног рада органа тужене. Ово из разлога што је поступање државних органа, како то правилно закључује другог степени суд, имало основ у одредбама Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 97/08), који је важио у време када је извршено привремено одузимање тужичеве имовине.

Одредбом члана 5. став 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 97/08) прописано је да су органи надлежни за откривање, одузимање и управљање имовином проистеклом из кривичног дела јавни тужилац, суд, организациона јединица Министарства унутрашњих послова надлежна за финансијску истрагу и Дирекција за управљање одузетом имовином. Одредбом члана 8., прописано је да се ради обављања послова предвиђених овим законом оснива Дирекција за управљање одузетом имовином (Дирекција), као орган у саставу Министарства правде, да послове из своје надлежности Дирекција врши по службеној дужности или по налогу јавног тужиоца и суда и да су државни и други органи, организације и јавне службе дужни да пруже помоћ Дирекцији. У члану 9. овог закона одређени су послови које обавља Дирекција, поред осталог и управљање одузетом имовином проистеклом из кривичног дела и њена стручна процена, складиштење, чување и продаја привремено одузете имовине проистекле из кривичног дела и располагање тако добијеним средствима, као и вођење евиденције о имовини и судским поступцима у којима је одлучивано о таквој имовини. Чланом 10. Закона прописано је да Дирекција има својство правног лица. Према члану 21. став 1. Закона, када постоји опасност да би касније одузимање имовине проистекле из кривичног дела било отежано или онемогућено, јавни тужилац може поднети захтев за привремено одузимање имовине. Одредбом члана 25. став 1. прописано је да по окончању рочишта суд доноси решење којим усваја или одбија захтев за привремено одузимање имовине, ставом 2. прописани су обавезни елементи решења, ставом 3. је дата могућност суду да решењем из става 2. овог члана остави власнику део имовине ако би било доведено у питање издржававање власника или лица које је он дужан да издржава, у складу са одредбама Закона о извршном поступку. Одредбом члана 26. ставови 1. и 2., прописан је рок за изјављивање жалбе против решења из члана 25. став 1. овог закона од три дана од дана достављања решења, с тим да жалба не одлаже извршење решења.

На основу овлашћења из члана 37. став 1. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 97/2008), по пријему решења о привременом, односно трајном одузимању имовине, Дирекција одмах поступа у складу са надлежностима из члана 9. овог закона, а на основу члана 38. став 1. овог закона, о одузетој имовини сачињава се записник у који се, поред осталог, уносе подаци о власнику, о имовини и стању у којем је имовина преузета, напомена да ли се имовина привремено или трајно одузима, да ли је привремено одузета имовина остала код власника или је поверена другом физичком или правном лицу (члан 39. став 3. и 4.) и други подаци. Привремено одузимање имовине спроводи се сходном применом одредаба Закона о извршном поступку, ако овим законом није друкчије

одређено (члан 39. став 1. закона), а директор може одлучити да привремено одузета имовина остане код власника уз обавезу да се о имовини стара са пажњом доброг домаћина, с тим да сноси трошкове чувања и одржавања имовине (став 3. наведеног члана).

Примењујући цитиране законске одредбе које се односе на надлежност и овлашћења органа који поступају у поступку привременог одузимања имовине проистекле из кривичног дела, правилно су нижестепени судови закључили да у поступању тужене нема пропуста - незаконитог и неправилног рада. Ово стога што је правноснажно решење Вишег суда у Београду Пои 4/10 од 10.07.2010. године било извршно даном доношења јер жалба није одлагала његово извршење, а само извршење је спроведено од стране надлежног органа тужене основаног у саставу Министарства правде ради обављања послова предвиђених Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 97/08), у складу са прописаним овлашћењима и процедуром. Наиме, овлашћење Дирекције, како то правилно закључују нижестепени судови, произилази из одредбе члана 37. став 1. у вези члана 9. овог Закона, као и садржине осталих одредби овог Закона којима се уређују услови, поступак и органи надлежни за откривање, одузимање и управљање одузетом имовином проистеклом из кривичног дела. Стога, иако у Закону који је био у примени у време спорног одузимања имовине није децидно наведено да Дирекција спроводи извршење решења суда о привременом одузимању имовине, за разлику од касније донетог Закона о одузимању имовине („Службени гласник РС“, бр.32/13), предметно извршење је спроведено од овлашћеног органа, сходном применом Закона о извршном поступку на чију примену упућује одредба члана 39. став 1. тада важећег Закона, што се не може тумачити на другачији начин од тумачења које су дали нижестепени судови, тј. да се Закон о извршном поступку примењивао само ако то Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, као специјалним прописом који искључује примену општег закона, није друкчије одређено. Из наведених разлога, нису основани супротни ревизијски наводи тужиоца.

Такође, с обзиром да је одредбом члана 5. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, као један од надлежних органа за поступање у поступку откривања, одузимања и управљања имовином проистеклом из кривичног дела предвиђена и организациона јединица Министарства унутрашњих послова надлежна за финансијску истрагу, као и да је одредбама члана 3. и 16. Закона о полицији („Службени гласник РС“, бр. 101/05) прописана могућност и поступак пружања помоћи полицији у извршењима аката државних органа и правних лица са јавним овлашћењима, поступање полиције која је ангажована у циљу пружања помоћи у спровођењу решења о привременом одузимању имовине тужиоца дана 04.10.2010. године, супротно наводима ревизије, није било незаконито и противно правилима струке.

Законитим и професионалним поступањем органа тужене на изложени начин, није дошло до повреде члана 40. став 1. и 2. и члана 58. Устава Републике Србије који гарантују неповредивост стана и имовине, с обзиром да су улазак у тужиоцев стан и његово преузимање били правно допуштени, на основу одлуке суда која је спроведена у складу са законом, уз остављање стана на коришћење власнику по основу закупа, закључењем уговора о закупу.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност и законитост другостепене пресуде, ревизија је оцењена неоснованом.

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

На основу изложеног, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Предсеник већа – судија
Звездана Лутовац, с. р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић